

ad perfectam virtutis evadit frugem. Equidem nisi A senectus mihi obsisteret, sum enim octogénarius, corpusque præterea invalidum, ipse ad te venire, ut jubes. Quia vero id datur, quosdam ex contubernalibus meis ad te mitto, qui animi bonis me minime inferiores sunt, et corporis etiam commodis exsuperant. His si tu studiose congregiare, nihil quod ad perfectam pertinet beatitudinem, desiderabis.

Pythagoras Anaximeni.

At tu, virorum optime, si nihil Pythagora et genere et gloria præstantior esses, profecto ad nos jam ex Mileto migrasses : nunc vero te continuit paterna et avita gloria, quæ et me tenuisset, si essem Anaximeni similis. Cæterum vos si augurio urbes deseretis, eis quidem ornatus adime- B tur, Medique illis infestius instabunt. Neque vero semper convenit astrorum ac cæli vestigare rationes. Præstat interdum, ad patriam curas cogitationesque convertere. Quanquam ego non semper meis vaco fabulis, verum et bellis interdum quibus inter se invicem Itali dissident.

Archytas Platoni.

Facis tu quidem recte, quod nobis te convalescere ex ægritudine significaris ; de Damisco item certiores feceris. De Commentariis autem curavimus, venimusque ad Lucanos, ibique convenimus Occelli nepotes. Quæ igitur de regno, legibus, justitia, omniumque generatione, et ipsi habemus, et ex his quædam misimus. Reliqua modo reperire non possunt : cum inventa fuerint, ad te C deferentur.

Plato Archytas.

Quæ abs te nobis allata sunt Commentaria, dici non potest, quam libenter accepimus ; quique illa scripsit, in primis admirati sumus. Ostendit enim profecto vir ille, dignum se majoribus illis suis, antiquissimis atque optimis viris. Fe-

runtur autem isti viri, Myræi fuisse : hi autem ex illis fuere Trojanis, qui cum Laomedonte migrarunt, viri boni, ut de illis tradita significant. Quæ apud me sunt Commentaria, de quibus scripsisti, nondum satis elucubrata sunt, neque unquam satis erunt ; ea tamen misi. De custodia vero ambo consentimus : nihil itaque adhortatione opus est. Vale.

Rex Darius, Hystaspis filius, Heraclitum Ephesium sapientem virum, salutat.

Librum de Natura scripsisti obscurum, difficilemque in plerisque, qui, si ad verbum exponatur, vim quamdam speculationis continere videtur mundi totius, et quæ in eo fiunt omnium, quæ quidem sunt in divino motu constituta. In quibus plurimi hæserunt adeo, ut et qui complura legerunt, ambigant, cum recta abs te narratio conscripta videatur. Rex igitur Darius, Hystaspis filius, auditor esse tuus cupit, particepsque Græcæ eruditionis fieri. Venias itaque quamprimum ad conspectum meum, ac regiam domum. Græci enim, ut plurimum sapientibus viris observandis minus dediti, asperrantur ea quæ ab his recte fuerint elucubrata : tametsi ejusmodi sint, ut eruditione et gravitate non careant. Apud me autem aderit tibi omnis honor, primatusque omnis, quotidieque sollicita observatio, et grata collocutio, vitæque tuis moribus probabilis. Vale.

Heraclitus Ephesius regi Dario, Hystaspis filio.

Quotquot mortales in terris vivunt, a veritate ac justitia abstinent, avaritiæ autem et inani gloriæ inexplebiliter intendunt, perditæ dementiæ causa. Ego autem, omnis immemor nequitiae, fastidiumque devitans omnis invidiæ domesticæ, quæ splendorem comitari solet, nunquam in Persarum solum advenire, paucis contentus, quæ sunt secundum meam sententiam.

EPISTOLÆ DUÆ DE MONACHO ENERGUMENO.

In exemplari S. Germani ad Pratum Scholasticorum, post tres libros de Officiis, hæc duæ Epistolæ sequuntur. Priorem esse Ambrosii persuadebat materia ad illud tempus accommodata de Antonio, Hilarione, Machario, Gervasio, Prothasio, de Mediolanensi civitate in qua scriptam fuisse constat. Illud tantum ut dubitaremus fecit, quod vocet Germanicos et Angelicos et Italicos. Posterior minus habet Ambrosii : sed tamen appressimus utramque, quia utramque antiquam esse et utilem judicavimus.

EPISTOLA PRIMA.

Vir quidam religiosus atque in monachico habitu constitutus tunc, nostro tempore nunc antiqui hostis est inaudita tentatione pulsatus, ita ut idem malignus spiritus vestimentorum ejus particulas et extra illum etiam incompositas, immunda colluvione crebrius fœdaret. Quæ intantum erat horrenda, fetida et noxia, ut pars vestium quam tetigisset, nullius [forte nulli, aut nullius rei] deinceps esset usui apta, quanquam fuisset abluta. De qua cum

D interrogatus fuisset, cur omnipotens Deus talem versuto serpenti potestatem in eum dedisset, ut cordis ejus immunditiam foris ostenderet, quod nunquam in exteriori habitu fecisset, nisi interiorem omnino corrupisset, scilicet aut infidelitate et blasphemia, aut certe inani et vana gloria, respondi : Sanies quippe intus in corde foras per vestimenta manavit. Quem quia longe positus erat, ego quidem non vidi, sed tamen, ut arbitror, hæc in illo vere prævidi. Quod si ita non est, numquid tamen fa-

tum putatur sine causa et propterea gestum, ut in eo munditiam cordis fœditas illa servaret, nec hanc callidus hostis inani gloria fœdaret : sicuti Paulus ne de revelationis magnitudine timeret, stimulum carnis accepit. Si itaque horum quodlibet, aut certe si non fuerit, numquid tamen quod ad extremum positurus sum verum non erit ? Verum est omnino. Verum est quod dico, non esse colluvionem illam extrinsecus animæ noxiam, si ipsa servare studuerit intus cordis munditiam. Interea sicut tu ipse judicare curasti, audio quosdam apud vos dicere : Non posse aliquem in patria suæ nativitatis perfectum esse, illud in argumentum assumentes, quod Dominus dixit : Nemo propheta acceptus est in patria sua (*Luc. iv*). Quos primum oportet ratione veritatis refelli, et sic demum qualiter intelligenda sit prolata sententia demonstrari. Audiant igitur patienter qui hæc dicunt, quia dum sensum sacræ Scripturæ prudenter non considerant, pene omnes sanctos contemnant. Si enim ita est, ut asserunt, ergo quotquot ex Romanis conversi, apud Romanos degunt : quotquot ex Græcis, apud Græcos : quotquot ex Italis, apud Italos : quotquot ex Hiberis, apud Hiberos : quotquot ex Germanicis, apud Germanicos : quotquot ex Aquitanicis, apud Aquitanicos : quotquot ex Anglis, apud Anglos religiose vivunt, imperfecti erunt. Ecce Paulus et Antonius ex Thebæis, apud Thebæos perfecti sunt. Ecce Hilarion ex Palæstinis, apud Palæstinos perfectus est. Ecce Macharius ex Ægyptiis, apud Ægyptios perfectus est. Ecce Oxyrynchus civitas ex propriis civibus tota perfecta est. Ecce, ut ad proximos et vicinos nostros veniamus, Prothasius et Gervasius in propria hac Mediolanensi civitate, propriaque domo manentes, ac per decem annos monachorum vitam exercentes, ita perfecti fuerunt, ut martyres fierent. An forte sola nostra provincia extra hanc regulam erit excepta, ut non de propriis, sed tantum de extremis [*forte externis*] habeat monachos ? Satagendum igitur magis est, ut ubi quis fuerit, juxta regulam perfectorum vivat, et non parentum, non propinquorum, non affinium illecebris a via perfectionis declinet (*Matth. xix, 21*). Sic certe, juxta Salvatoris sententiam, patri matrique, fratribus sororibusque, uxoribus, filiis, domibus, agris, et cunctis quæ possidet, renuntiare valebit. Hoc autem dico non quo secessores qui de regno ad regnum, de publico ad eremum transeunt, summa laude non ducam : sed quo etiam illos qui magis effectibus [*forte affectibus*] patriam fugiunt, quam gressibus, felices atque

A perfectos ostendam. Obsecro itaque illos qui hæc apud vos fieri posse denegant, ut vigilantissimo studio considerent, cur non dixerit Dominus : Nemo propheta perfectus est in patria sua, sed : *Nemo acceptus est in patria sua* (*Luc. iv, 24*). Sed ibi quid aliud intelligendum est, nisi quia non acceptum dixit, nequaquam receptum. Quod de antiquis prophetis et seipso dictum intelligi voluit, qui apud incredulos Judæos non fuerunt accepti, sed magis sprete, Stephano ad eos dicente : *Quem prophetarum non sunt persecuti* (*Act. vii, 52*) ?

EPISTOLA ALTERA.

Prædicator omnipotentis Domini Paulus apostolus dicit : Seniore[m] ne increpaveris (*Tit. v*). Sed hæc ejus sententia in ea re servanda est, cum culpa senioris exemplo suo non tradat [*forte trahat*] ad interitum corda juniorum. Ubi autem senior juvenibus exemplum ad interitum præbet, ibi districta increpatione feriendus est, quia scriptum est : *Laqueus juvenum omnes vos* (*Isa. xlii, 22*) : et rursum propheta dicit : *Et peccator centum annorum maledictus* (*Isai. lxxv, 20*). Tanta autem nequitia ad aures meas de tua senectute pervenit, ut eam nisi adhuc humanius pensarem, fixa jam maledictione feriremus. Dictum quippe est, quod dominicorum die priusquam Missarum solemniam celebrares, ad exarandam messem latoris præsentium perrexisti : et post exarationem ejus Missarum solemniam celebrares. Post Missarum solemniam etiam terminos possessionum illius eradicare minime timuisti. Dubii autem de tanta hac perversitate fueramus, sed filius noster Quiriacus abbas a nobis requisitus dum esset Caralis, ita se cognovisse perhibuit. Et quia adhuc canis tuis parcimus, hortamur aliquando resipisce, senex, atque tantam lenitatem morum et operum perversitatem compesce : qui quanto morti vicinior efficeris, tanto fieri sollicitior atque timidior debes. Et quidem poenæ sententia in te fuerat jaculanda ; sed quia simplicitatem tuam cum senectute novimus, interim tacemus. Eos vero quorum consiliis hæc egisti, in duobus mensibus excommunicatos decernimus : ita ut si quid eis infra duorum mensium spatium humanitus evenerit, benedictione viatici non priventur. Deinceps autem ab eorum consiliis cautus exsiste, teque sollicitus custodi : ne si eis in malo discipulus fueris, quibus magister in bono esse debuisti, nec simplicitati tuæ nec senectuti tuæ ulterius parcamus.